VEILIGHEIDSREGIO FRYSLÂN

Beleidsplan Veiligheid 2019-2022

Samenwerken aan een veiliger en gezonder Fryslân!

Inhoud

DEEL I DE BASIS

I Wettelijke basis & ontwikkelingen 4
II Kerntaken 7

DEEL II DE KOERS

I Koers voor Veiligheid 2019 - 2022 12
II Netwerksamenleving centraal 13
III Slimme inzet van data & technologie 16
IV Nieuwsgierig & omgevingsbewust 18

LEESWIJZER

Bent u geïnteresseerd in de wettelijke basis, ontwikkelingen en kerntaken van Brandweer Fryslân en Crisisbeheersing? Lees dan deel I 'De Basis' van dit beleidsplan!

Bent u geïnteresseerd in de koers voor Veiligheid in 2019-2022 en hoe wij onze kerntaken, ambities en rol daarin zien? Lees dan deel II 'De Koers' van dit beleidsplan!

Voorwoord

Voor u ligt het Meerjarenbeleidsplan voor het domein Veiligheid van Veiligheidsregio Fryslân. Dit plan laat zien welke koers wij de komende jaren willen varen en hoe wij binnen het Friese risicoprofiel invulling geven aan veiligheid in Fryslân.

De rode draad van onze koers? “Hoe kunnen wij als Veiligheidsregio Fryslân onze kerntaken blijven uitvoeren in een veranderende wereld? “We leven in een wereld waarin ontwikkelingen elkaar steeds sneller opvolgen en in een samenleving die meer en meer digitaal verbonden is. Dit biedt kansen maar tegelijkertijd stelt het ons voor complexere issues en veiligheidsvraagstukken. Vraagstukken die vaker onbekend en minder goed te voorspellen zijn.

Dit is de context waarbinnen wij de komende jaren opereren en ons blijven inzetten voor de veiligheid van de Friese burgers.

Dat doen we enerzijds door de focus te blijven houden op het uitvoeren van onze kerntaken. Zo kunnen inwoners van Fryslân tijdens een brand, ramp of crisis rekenen op onze inzet, hulp en ondersteuning. Daarnaast blijven we ons ook richten op het zoveel mogelijk voorkomen van crisissituaties.

Anderzijds zullen we ons als veiligheidsregio meer gaan opstellen als weerbare en flexibele overheidsorganisatie. Alleen dan kunnen wij ons voldoende voorbereiden op crises en veiligheidsvraagstukken die nu nog onbekend zijn. Dit lukt ons alleen samen. We zien het als een belangrijke missie om Veiligheidsregio Fryslân als netwerkorganisatie verder te ontwikkelen. Steeds vaker zullen we met onze veiligheidspartners optrekken. Zo zijn we met elkaar beter in staat om in te spelen op de behoeften en dynamiek van een veranderende samenleving.

Met elkaar zullen we aan de hand van dit Meerjarenbeleidsplan onze bijdrage blijven leveren aan een veiliger en gezonder Fryslân.

Wim Kleinhuis, Directeur Veiligheidsregio Fryslân

DEEL I DE BASIS

onze wettelijke basis,
ontwikkelingen & kerntaken

I Wettelijke basis & ontwikkelingen

In dit hoofdstuk volgt een overzicht van onze wettelijke basis en een aantal ontwikkelingen waarmee wij de komende jaren mee te maken krijgen. Deze zijn van invloed op de realisatie van onze ambities.

Wet Veiligheidsregio

Middels de Wet Veiligheidsregio (Wvr) artikel 10 zijn aan het bestuur van de veiligheidsregio de volgende taken en bevoegdheden overgedragen:

a. het inventariseren van risico's van branden, rampen en crises;
b. het adviseren van het bevoegd gezag over risico's van branden, rampen en crises in de bij of krachtens de wet aangewezen gevallen alsmede in de gevallen die in het beleidsplan zijn bepaald;
c. het adviseren van het college van burgemeester en wethouders over de taak, bedoeld in artikel 3, eerste lid;
d. het voorbereiden op de bestrijding van branden en het organiseren van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing;
e. het instellen en in stand houden van een brandweer;
f. het instellen en in stand houden van een GHOR;
g. het voorzien in de meldkamerfunctie;
h. het aanschaffen en beheren van gemeenschappelijk materieel;
i. het inrichten en in stand houden van de informatievoorziening binnen de diensten van de veiligheidsregio en tussen deze diensten en de andere diensten en organisaties die betrokken zijn bij de onder d, e, f, en g genoemde taken.

In de wet is vastgelegd dat het bestuur ten minste eenmaal in de vier jaar een beleidsplan vaststelt. Het voorliggend beleidsplan vormt het strategisch kader voor de periode 2019-2022.

Regionaal Risicoprofiel

Onze complexe samenleving vraagt van ons dat we adequaat inspelen op verschillende soorten veiligheidsrisico's. Denk aan maatschappelijke onrust, overstromingen, infectieziekten en terrorisme. Maar ook nieuwe type risico's zoals de uitval van nutsvoorzieningen en personen met verward gedrag vormen een continue bedreiging voor de vitale belangen van de samenleving. Artikel 15 van de Wvr verplicht alle veiligheidsregio's een regionaal risicoprofiel eens in de vier jaar op te stellen. Doel van het regionaal risicoprofiel is het (strategisch) beleid van de veiligheidsregio in samenhang te brengen met de daadwerkelijk aanwezige risico's. Daarmee vormt het ons risicoprofiel de basis voor dit beleidsplan. Immers het antwoord op de vraag 'Wat willen we bereiken?' wordt in belangrijke mate bepaald door de risico's die ons bedreigen.

De Veiligheidsregio heeft zich de afgelopen jaren al op een groot aantal incidenttypen voorbereid. Na een uitgebreide inventarisatie, analyse en consultatie zijn de volgende incidenttypen/scenario's hieraan toegevoegd en opgenomen in het Regionaal Risicoprofiel: uitval ICT/data (oorzaak cyber), personen met verward gedrag, terrorisme/ernstige geweldpleging, overstroming vaste wal en overstroming eiland.

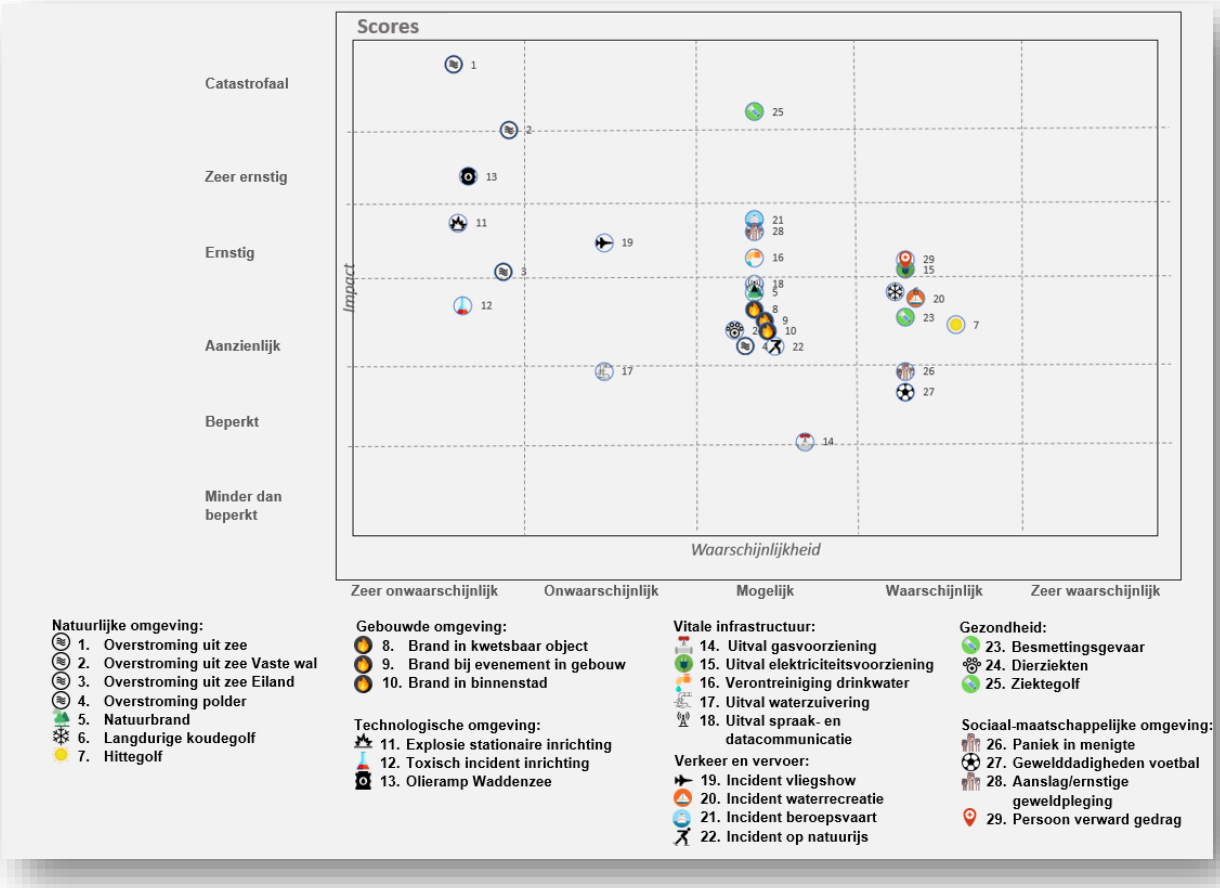

Omgevingswet / Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen

De Omgevingswet heeft als doel een gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit in stand houden en bereiken. En doelmatig beheer en gebruik van die fysieke leefomgeving voor maatschappelijke functies te realiseren. Om dat te bereiken kent de Omgevingswet vier verbeterdoelen:

1. het vergroten van de inzichtelijkheid, de voorspelbaarheid en het gebruiksgemak van het omgevingsrecht;
2. het bewerkstelligen van een samenhangende benadering van de fysieke leefomgeving in beleid, besluitvorming en regelgeving;
3. het vergroten van de bestuurlijke afwegingsruimte door een actieve en flexibele aanpak mogelijk te maken voor het bereiken van doelen voor de fysieke leefomgeving;
4. het versnellen en verbeteren van besluitvorming over projecten in de fysieke leefomgeving.

De komst van de 'Omgevingswet' brengt een andere manier van werken met zich mee. Daarnaast treedt de 'Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen' naar verwachting in deze beleidsperiode in werking. Deze wet richt zich op privatisering van het bouwtoezicht. Een groot deel van de taken die nu bij gemeenten en de brandweer liggen, gaat over naar de private markt. Taakverdeling en rollen veranderen op verschillende schaalniveaus. Dat heeft gevolgen voor de manier van samenwerken in de keten. Met onze inhoudelijke deskundigheid willen wij proactief en vroeg in het proces bijdragen aan een integrale benadering van risico’s door gemeenten. We bewegen hierbij van regelgericht naar risicogericht werken.

Betrokkenheid van de Veiligheidsregio is in de planfase van ruimtelijke ontwikkeling essentieel. Zowel voor de (brand)veiligheid van burgers als de veiligheid van onze medewerkers. We willen bijdragen aan vereenvoudiging en versnelling van processen. Daarom richt de Veiligheidsregio zich de komende jaren op het

creëren, verrijken en ontsluiten van informatie. Het 'Digitaal Stelsel Omgevingsrecht' gaat ons hierbij helpen. Dit stelsel maakt dezelfde informatiepositie voor iedereen mogelijk. Zo leveren wij ook goede informatie naar de brandweer en crisisorganisatie voor een veilige en adequate inzet bij een ramp, crisis of brand.

Strategische agenda Veiligheidsberaad

Het Veiligheidsberaad bestaat uit de 25 voorzitters van de veiligheidsregio's en ondersteunt de veiligheidsregio's. Het Veiligheidsberaad werkt met een strategische agenda, die samen met de 25 Veiligheidsregio's tot stand is gekomen. Onze strategische koers sluit nauw aan bij deze agenda. Hoofdthema's van de agenda zijn:

- taak- en rolopvatting Veiligheidsregio's in relatie tot de evaluatie van de Wet Veiligheidsregio's;
- kansen en bedreigingen van de informatie- en datagestuurde maatschappij;
- de ongekende crises en een gezamenlijke aanpak.

Landelijke Agenda Brandweerzorg

In de Landelijke Agenda Brandweerzorg geeft de Raad van Brandweercommandanten aan waarop ingezet wordt om de ambities uit *Brandweer over morgen* verder te realiseren. Het is een agenda van, voor en door de brandweer. Het gaat daarbij om accentverschuivingen en extra impulsen om op strategische koers te blijven. De opdracht voor de toekomst luidt *'als betrouwbare partner in (brand)veiligheid, werken we vraag- en risicogericht op basis van een sterke informatiepositie aan minder incidenten, minder slachtoffers en minder schade. Dit doen we samen, vanuit vakmanschap en een goede balans tussen mens en werk.'* De koers van dit beleidsplan sluit hierop aan.

Evaluatie Wet Veiligheidsregio's

In 2019 start de evaluatie van de Wet veiligheidsregio's. De centrale vraag is in hoeverre de Wet veiligheidsregio's in de praktijk voldoet aan de verwachtingen. Draagt het organiseren onder één regionale bestuurlijke regie bij aan een efficiënte en kwalitatief hoogwaardige organisatie van de brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening, rampenbestrijding en crisisbeheersing en hoe ervaren actoren dat?
Wij volgen deze ontwikkeling nauwlettend en leveren vanuit onze veiligheidsregio o.a. via de Raad van Directeuren Veiligheidsregio's input voor deze evaluatie.

II Kerntaken

Veiligheidsregio Fryslân is een (netwerk)organisatie waarin bevlogen mensen elke dag met burgers, bedrijven en instellingen samen werken aan een veilig en gezond Fryslân. De veiligheidsregio is een vorm van verlengd lokaal bestuur en heeft een (bij de Wet veiligheidsregio's verplichte) gemeenschappelijke regeling als juridische grondslag. Via deze gemeenschappelijke regeling is elke gemeente van de regio deelnemer en daardoor medeverantwoordelijk voor de bestuurlijke en organisatorische aansturing van de veiligheidsregio.
De kerntaken op het terrein van brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening en crisisbeheersing worden uitgevoerd door Brandweer Fryslân en de afdeling Crisisbeheersing. In dit hoofdstuk worden deze kerntaken uitgelicht.

Brandweer Fryslân

Brandweer Fryslân voorkomt, beperkt en bestrijdt brand en ongevallen. Bij Brandweer Fryslân werken bijna 1.400 mensen waaronder ongeveer 1.200 vrijwilligers. Zij staan vanuit een netwerk van 65 posten 24/7 paraat om de brandweerzorg in Fryslân te garanderen. De brandweerorganisatie is onderverdeeld in vier geografische afdelingen: Noordoost, Noordwest, Zuidoost en Zuidwest. Elk geografische afdeling heeft naast de zorg voor de repressieve organisatie ook de zorg voor een functioneel gebied: risicobeheersing, planvorming, vakbekwaamheid en materieelbeheer.

Dit is wat wij doen:
- wij bestrijden: wij bestrijden brand, verlenen hulp bij ongevallen en redden mens en dier in nood;
- wij voorkomen: wij zetten in op veiligheidsbewustzijn en brandveiligheid is van ons allemaal;
- wij zijn betrokken: wij werken samen aan een (brand)veilige samenleving;
- wij zijn betrouwbaar: wij doen wat we zeggen en zeggen wat we doen;
- wij zijn professioneel: wij zijn vakbekwaam en wij leren van en met elkaar;
- wij zijn in beweging: wij ontwikkelen en innoveren voor een daadkrachtige brandweer, nu en in de toekomst;
- wij staan voor mens(en)werk: onze brandweermensen zetten zich 24/7 met hart en ziel in voor de samenleving. Wij zoeken daarbij naar de juiste randvoorwaarden, zodat wij nu en in de toekomst met plezier, veilig en gedreven ons werk kunnen uitvoeren.

1. Incidentenbestrijding

Onze meest bekende taak is het blussen van branden, maar de brandweer doet veel meer dan dat. Bijna de helft van de inzetten is gericht op technische hulpverlening, zoals ongevallen met beknelling, duikongevallen, ongevallen met gevaarlijke stoffen, storm- en waterschade of het bevrijden van dieren in nood. Waarvoor de pieper ook gaat, het belangrijkste is dat wij 24/7 paraat staan!

In het 'Dekkingsplan 2.0, Samen Paraat', vastgesteld op 9 oktober 2017 door het algemeen bestuur, zijn alle brandweermensen, de kazernes en het materieel zo efficiënt mogelijk georganiseerd. Het materieel is zodanig over de regio verdeeld dat er overal snel hulp geboden kan worden. Elke post van Brandweer Fryslân heeft toegevoegde waarde en speelt een belangrijke rol in het netwerk van posten die elkaar ondersteunen en versterken. De opkomsttijden per risicogebied zijn middels het dekkingsplan vastgesteld. Een dichtbebouwde, oude binnenstad stelt andere eisen dan een groot waterrijk gebied. Daar waar mensen zijn of waar het risico groot is, moet de brandweer snel ter plaatse zijn. Onze repressieve prestaties monitoren we en periodiek rapporteren we het bestuur hierover.

De komende beleidsperiode denken wij na over de brandweer van de toekomst. De verwachting is dat vrijwilligers steeds lastiger zijn te vinden en te binden. Mensen wonen en werken vaak op verschillende

plekken en willen zich niet meer voor lange tijd aan een vrijwilligersbaan binden. Deze landelijke ontwikkeling vraagt een flexibele organisatie en inzet van brandweermensen, zodat wij de paraatheid en de veiligheid kunnen blijven borgen. Projecten als uitruk op maat en slim alarmeren spelen hierop in.

2. Operationele voorbereiding

Een groot deel van het beheersmatige werk van Brandweer Fryslân staat in het teken van de operationele voorbereiding. Om veilig en efficiënt op te kunnen treden, is het van belang dat de brandweermensen goed zijn opgeleid en beoefend, de operationele informatievoorziening actueel en afgestemd is en dat het materieel goed onderhouden en aanwezig is.

Vakmanschap is de basis voor veilig en effectief brandweeroptreden. De afdeling vakbekwaamheid heeft als doel om repressieve medewerkers op te leiden (vakbekwaam worden) en bij te scholen en te laten oefenen (vakbekwaam blijven) in hun repressieve taken. De komende beleidsperiode wordt er een handelingsperspectief rond uitrukken op maat (flexibele voertuigbezetting) ontwikkeld en geïmplementeerd dat past bij de eisen aan en wensen, behoeften en haalbare belastbaarheid van onze brandweermensen. De elektronische leeromgeving en meetinstrumenten om de vakbekwaamheid te monitoren, worden doorontwikkeld.

Planvorming draagt zorg voor het opstellen, beheren en doorontwikkelen van operationele plannen, aanvalsplannen, bereikbaarheidskaarten, werkinstructies, coördinatiestructuren en opschalingsmodellen. Daarnaast is planvorming de komende beleidsperiode de aanjager van de integrale doorontwikkeling van de repressieve toekomstbestendige brandweerorganisatie. Samen met de brandweermensen wordt er nagedacht over de brandweer van de toekomst waarin nieuwe organisatievormen en het effectief inzetten van beschikbare informatie een belangrijke rol spelen.

Materieelbeheer draagt zorg voor de aanschaf, het beheer, de vervanging en het stallen van het repressief brandweermaterieel, alle benodigde materialen en de brandweerkleding. Zowel voor de voertuigen als de kleding worden vaak landelijke mantelovereenkomsten afgesloten. In de komende beleidsperiode is innovatie een speerpunt voor materieelbeheer.

3. Risicobeheersing

Brandweer Fryslan zet naast het bestrijden ook in op het beperken en voorkomen van brand. Het taakveld risicobeheersing levert vanuit verschillende invalshoeken kennis en expertise ten behoeve van een (brand)veilige leefomgeving. Denk hierbij aan de uitvoering van de wettelijke (advies)taken op het gebied van externe veiligheid, industriële veiligheid, brandveiligheid en vuurwerk, maar ook advisering richting gemeenten over evenementen en ruimtelijke ontwikkelingen. Bovendien treedt Brandweer Fryslân voor een groot aantal Friese gemeenten op als deskundige backoffice ten aanzien van brandveiligheidsaspecten binnen het gemeentelijke Wabo-proces. Taken waar Brandweer Fryslân invulling aan geeft:

- het participeren in de ontwikkeling van omgevingsvisies/- plannen en -vergunningen (toekomstige Omgevingswet);
- het periodiek opstellen van een brandrisicoprofiel (in samenhang met het regionaal risicoprofiel);
- het adviseren over ruimtelijke plannen en omgevingsplannen (integraal onderdeel hiervan zijn de thema’s bereikbaarheid en bluswatervoorziening);
- het adviseren over aanvragen evenementenvergunningen;
- het adviseren over aanvragen omgevingsvergunningen (onderdelen milieu en bouw, integraal onderdeel hiervan zijn brandveiligheid en eventuele bronmaatregelen);
- het uitvoeren van toezicht op brandveiligheidsaspecten bij bedrijven die vallen onder het Besluit risico’s zware ongevallen;

- het uitvoeren van toezicht op brandveiligheidsaspecten van omgevingsvergunningen (activiteiten bouwen en brandveilig gebruik, waaronder controles tijdens de bouw, daarnaast zijn eisen en punten die voorkomen uit publicatiereeksen gevaarlijke stoffen en uitgangspuntendocumenten integraal onderdeel);
- het adviseren over opslag/ontbranding van vuurwerk.

Naast bovenstaande traditionele risicobeheersingstaken zet Brandweer Fryslân actief in op Brandveilig Leven. Via een doelgroepgerichte aanpak wil Brandweer Fryslân de Friese samenleving van jong tot oud bewust maken van de gevaren van brand, hoe brand te voorkomen en hoe te handelen wanneer er onverhoopt toch brand uitbreekt. Focus is hierbij belangrijk. We richten onze aanpak op zorgvuldig gekozen kans- en risicogroepen, zoals jeugd en ouderen. 'Een leven lang aandacht voor brandveiligheid' is hierbij het adagium. Om dit te kunnen bewerkstelligen is samenwerking met een diversiteit aan partners in ons netwerk (waaronder zorginstellingen, onderwijsinstellingen en woningcorporaties) onmisbaar.

Afdeling Crisisbeheersing

De afdeling Crisisbeheersing speelt een grote rol in allerlei typen crises. Van fysieke veiligheidsissues en de uitbraak van de vogelgriep tot de vluchtelingenopvang en sociale incidenten. Ook is er een coördinerende rol bij de voorbereiding van risicovolle evenementen en bevorderen we het risicobewustzijn en de redzaamheid van burgers, bedrijven en instellingen. Hulpverleningsdiensten en hun ketenpartners hebben ieder hun eigen taken en bevoegdheden, maar in crisissituaties moeten zij met elkaar samenwerken. Dat vraagt om goede afspraken, afstemming en coördinatie. Het is de taak van de afdeling Crisisbeheersing om te zorgen voor een zo goed mogelijke samenwerking tussen alle betrokken partijen. Dagelijks werken wij hieraan met circa 30 medewerkers van de afdeling Crisisbeheersing, onze samenwerkingspartners en 300 crisisfunctionarissen in een groeiend aantal netwerken.

1. Risico's in beeld

Wij spelen adequaat in op verschillende soorten veiligheidsrisico’s. Samen met onze partners bereiden wij ons voor op bestaande risico's, maar ook op nieuwe risico's. Voorbeelden hiervan zijn politieke en maatschappelijke vraagstukken, vluchtelingenopvang, vogelgriep, sociale drama’s, uitval van vitale infrastructuur en extreem weer. Wij verbinden betrokken partijen met elkaar te verbinden, werken met hen en anderen samen en leveren maatwerk.

Op grond van de wet maken wij plannen voor risicovolle bedrijven. Dit zijn compacte plannen die aansluiten op behoefte van de crisisfunctionarissen. Een instrument om de verschillende soorten veiligheidsrisico's in beeld te brengen is het wettelijk verplichte regionaal risicoprofiel. In de uitvoering van onze werkzaamheden sluiten wij aan op de toenemende eigen verantwoordelijkheid, zelfredzaamheid en organiserend vermogen van burgers, bedrijven en instellingen. Wij ondersteunen diverse doelgroepen om dit mogelijk te maken en zetten o.a. in op risicocommunicatie om redzaamheid blijvend te bevorderen en veiligheidsbewustzijn te verhogen.

Risicogericht werken moet een dynamisch proces zijn. De komende beleidsperiode vereist dit dat wij nog meer de verbinding zoeken met (nieuwe) netwerkpartners en oog hebben voor onze omgeving. En maken wij hierbij gebruik van technologische mogelijkheden.

2. Crisisorganisatie 24/7

De Wvr schrijft voor dat elke Veiligheidsregio een crisisorganisatie moet inrichten. Er worden minimale eisen gesteld aan de kernbezetting van de crisisteams die tot de hoofdstructuur van de regionale crisisorganisatie behoren. Ook worden eisen gesteld aan de opkomsttijden. Fryslân heeft een crisisorganisatie voor de vaste wal en een maatwerk crisisorganisatie voor de Waddeneilanden ingericht. De crisisorganisatie bestaat uit ongeveer driehonderd crisisfunctionarissen. Een groot deel werkt in het dagelijks leven bij één van de Friese gemeenten

of onze ketenpartners. Het zijn professionals die klaar staan om in actie te komen bij een crisis of ramp. De afdeling Crisisbeheersing zorgt ervoor dat iedere functionaris is voorbereid. Al deze crisisfunctionarissen moet worden opgeleid, moeten van plannen worden voorzien, moeten worden beoefend en voorzien van middelen. Hieronder vallen ook de taken die door de gemeenten in het kader van bevolkingszorg aan de veiligheidsregio zijn opgedragen. Deze taken zijn het opzetten en beheren van de acht gemeenschappelijke expertteams, het opstellen en bijhouden van geregionaliseerde draaiboeken voor de gemeentelijke processen en het aanbieden van een vakbekwaamheidsprogramma.

Onze crisisorganisatie staat er 24/7 wanneer het nodig is. Dit kan gaan om inzetten waarbij de pieper gaat (GRIP-opschaling). Maar we komen ook in actie zonder dat er sprake is van een GRIP-opschaling. Bijvoorbeeld bij een dreigende crisis of een maatschappelijk vraagstuk. Wij vervullen dan een faciliterende rol samen met onze crisisfunctionarissen en samenwerkingspartners. Ook de Friese inwoners spelen een rol tijdens een ramp of crisis. De hulpverlening in de eerste vijftien minuten na een incident vindt vaak plaats door mensen die in de buurt zijn. We proberen die veerkracht van onze inwoners zoveel mogelijk te benutten en hebben aandacht voor de groep verminderd zelfredzamen, zoals bijvoorbeeld ouderen.

3. (Netwerk)Samenwerking

De afdeling Crisisbeheersing kenmerkt zich als een netwerkorganisatie. In de voorbereiding op een crisis zijn wij de verbindende schakel in een groeiend aantal netwerken. In deze netwerken maken we concrete samenwerkingsafspraken over hoe te handelen voor, tijdens en na crises. We organiseren hiervoor onder andere netwerk- en thematische bijeenkomsten. We onderzoeken de komende periode wat onze toegevoegde waarde is in verschillende (nieuwe) netwerken, bijvoorbeeld als het gaat om het crisistype “cyber”. We leggen contact met (nieuwe) partners, om zo kennis op te bouwen en te delen.

4. Advisering

Samen met de brandweer en politie geven wij gemeenten een gezondheids- en veiligheidsadvies voor evenementen. Daarnaast dragen wij bij aan het veiligheidsbewustzijn en informatiedeling door o.a. het organiseren van themabijeenkomsten op het gebied van evenementenveiligheid. Verder adviseren en ondersteunen we zorginstellingen bij de voorbereiding op rampen en crises. Bijvoorbeeld over de voorbereidingen van ketenpartners en zorgpartners over de voorbereidingen in het kader van zorgcontinuïteit.

5. Evalueren

Elke GRIP-opschaling in Fryslân wordt met de betrokkenen geëvalueerd. Met evaluaties brengen we plus- en knelpunten in kaart en worden actiepunten opgesteld. Wij willen leren van de evaluaties om continue te verbeteren. Ook luisteren wij naar de burger om erachter te komen hoe zij de crisis hebben beleefd. Op deze manier werken we samen met (netwerk)partners en crisisfunctionarissen en burgers continu aan de kwaliteit van de crisisorganisatie in Fryslân.

Ook vakbekwaamheidsactiviteiten worden geëvalueerd. Dat we in Fryslân mogen vertrouwen op uitstekende crisisfunctionarissen en crisisorganisatie, blijkt uit de jaarlijkse onaangekondigde oefeningen waarbij de crisisorganisatie wordt getest aan de hand van een fictieve calamiteit.

DEEL II DE KOERS

onze kerntaken, ambities & rol in de snel veranderende wereld

I Koers voor Veiligheid 2019-2022

Samenwerken aan een veiliger en gezonder Fryslân!

De veiligheidsregio staat voor een belangrijke opgave, namelijk in te spelen op de snel veranderende wereld om ons heen. Dit is essentieel om onze brandweer- en crisisorganisatie in stand te houden, door te ontwikkelen en klaar te stomen voor de toekomst.

Veiligheid is geen exclusieve taak van de Veiligheidsregio. Alleen samen met burgers en organisaties kunnen we Fryslân veiliger maken. Daarom zoeken we de komende jaren actief de samenwerking met hen en met anderen in onze *netwerksamenleving*. Door *het slim inzetten van data en technologie* willen we de veiligheid in Fryslân verder vergroten. Bovendien zijn we *nieuwsgierig* en ons steeds *bewust* wat er in onze *omgeving* gebeurt. Zo kunnen we goed inspelen op de veranderende wereld om ons heen. Daarmee hebben we drie ambities voor de komende beleidsperiode benoemd. In één oogopslag:

Netwerksamenleving centraal	**Slimme inzet van data & technologie**	**Nieuwsgierig & omgevingsbewust**
Ambitie 2022 *'Wij participeren in de netwerksamenleving en faciliteren haar bij het werken aan veiligheid'*	**Ambitie 2022** *'Wij zetten informatie, data en technologie in om de stap te maken van reageren naar voorspellen. Zo vergroten we de veiligheid in Fryslân'*	**Ambitie 2022** *'Wij weten wat er speelt, zijn weerbaar én wendbaar. Zo kunnen we onder veranderende condities aan veiligheid werken.'*
Hoe krijgen we dat voor elkaar?	**Hoe krijgen we dat voor elkaar?**	**Hoe krijgen we dat voor elkaar?**
• We verbinden burgers, bedrijven en instellingen en werken met hen samen. • We stimuleren burgers, bedrijven en instellingen om hun rol te pakken en bij te dragen aan een veilig en gezond Fryslân. • We vergroten het veiligheidsbewustzijn. • We zetten onze parate en robuuste brandweer- en crisisorganisatie in.	• We werken informatie gestuurd en risicogericht en beschikken over valide data. • We ontwikkelen ons tot informatieknooppunt. • We werken aan veiligheidsintelligence voor onszelf, onze partners en de samenleving. • We volgen technologische mogelijkheden op de voet. • We doen ervaring op met nieuwe technologieën, bijvoorbeeld in pilots.	• We gaan verbindingen aan met kennisinstellingen en andere relevante organisaties. • We passen onze crisis- en brandweerorganisatie aan op de veranderende wereld. • We ontwikkelen ons als lerende organisatie. We tonen lef en fouten maken mag. • We accepteren onzekerheid en werken adaptief. • We vinden het belangrijk om te experimenteren, om nieuwe netwerken te laten ontstaan en nieuwe producten te ontwikkelen.

II Netwerksamenleving centraal

De samenleving van vandaag is een echte 'netwerksamenleving'. Om oplossingen te vinden voor vraagstukken in de eigen buurt, organiseren mensen en organisaties zich steeds vaker in lokale netwerken. Ze werken met elkaar samen en helpen elkaar waar nodig. De toenemende digitalisering biedt meer mogelijkheden om dit sneller en eenvoudiger te organiseren. Overheden stimuleren de zelfredzaamheid en zelforganisatie van de samenleving en spelen zelf ook een actieve rol. Daarbij hebben ze oog voor de belangen en belastbaarheid van burgers en voor kwetsbare groepen in de samenleving die minder zelfredzaam zijn.

Veel inwoners voelen zich dus betrokken bij hun wijk of omgeving en zetten zich daar vrijwillig voor in. Ook als het gaat om het voorkomen, beperken en bestrijden van incidenten en het in veiligheid brengen van de medeburger. Ook bedrijven en instellingen voelen zich medeverantwoordelijkheid voor hun eigen veiligheid. (Brand)veiligheid is een verantwoordelijkheid van ons allemaal en het resultaat van de inspanning van vele betrokkenen.

Samen werken aan (brand)veiligheid door het vergroten van het veiligheidsbewustzijn en zelfredzaamheid. Daar maken wij ons als Veiligheidsregio sterk voor. Samen met burgers en organisaties streven we naar een zo (brand)veilig mogelijke samenleving. We zetten ons in voor een goede samenwerking tussen gemeenten, partners, bedrijfsleven, kennisinstellingen én burgers. Natuurlijk doen we ook zelf actief mee, bijvoorbeeld door zichtbaar te zijn in de samenleving, initiatieven te faciliteren en te delen. Onze eigen brandweermedewerkers zijn belangrijke ambassadeurs, zij zoeken (lokale) samenwerking met burgers en organisaties.

Netwerksamenleving centraal
Ambitie 2022 *'Wij participeren in de netwerksamenleving en faciliteren haar bij het werken aan veiligheid'*
Hoe krijgen we dat voor elkaar? • We verbinden burgers, bedrijven en instellingen en werken met hen samen. • We stimuleren burgers, bedrijven en instellingen om hun rol te pakken en bij te dragen aan een veilig en gezond Fryslân. • We vergroten het veiligheidsbewustzijn. • We zetten onze parate en robuuste brandweer- en crisisorganisatie in.

INTERVIEW

De veiligheidsregio? Dat zijn we allemaal, want veiligheid is een verantwoordelijkheid van hulpverleningsorganisaties, bedrijven én burgers.

'In de samenleving zie je steeds meer netwerken ontstaan: lokale verbindingen tussen inwoners, bedrijven en instellingen. Als veiligheidsregio willen we hierop anticiperen', vertelt Martin Kool. Hij is programmaleider Netwerksamenleving bij Veiligheidsregio Fryslân (VRF). 'En waar die netwerken kunnen bijdragen aan calamiteiten- of crisisbeheersing, willen we samen optrekken.' Arno Overduin, manager stafbureau bij RAV (Regionale Ambulancevoorziening Fryslân), beaamt dat. 'De vraag naar zorg groeit. Om aan die vraag te beantwoorden, hebben we lokale netwerken hard nodig.'

Reanimatienetwerken

Een goed voorbeeld hiervan vindt hij de reanimatienetwerken. 'Dit zijn burgers die door de meldkamer ambulancezorg worden gealarmeerd als iemand een hartstilstand heeft. Zij kunnen sneller dan een ambulance ter plaatse zijn om eerste hulp te verlenen. De verpleegkundige centralist kan daarbij op afstand instructies geven. Dit alles in het belang van snelle en goede zorg.'

Opvang in snackbar

Ook schieten bedrijven in geval van nood spontaan te hulp, weet Martin. 'Bij een recente brand gooide de plaatselijke snackbar de deuren open als opvanglocatie. Als crisisorganisatie leren we hiervan: de samenleving kán en wil dus een rol vervullen. Daar moeten we ons voordeel mee doen.' Burgers, bedrijven en instellingen zijn zich nog niet altijd bewust van hun verantwoordelijkheid als het gaat om hun eigen veiligheid. Martin: 'Door middel van risicocommunicatie willen we hier aandacht voor vragen én de samenleving stimuleren om zelf een bijdrage te leveren.'

Onder alle omstandigheden

Tijdens rampen en crises kunnen burgers rekenen op de veiligheidsregio. VRF brengt de netwerken van professionele zorg en hulpverlening samen, om de continuïteit van zorg te garanderen. Arno: 'Het is belangrijk om de samenwerking tussen zorgaanbieders in de Friese en Noord-Nederlandse regio verder te versterken. Iedereen in Fryslân moet kunnen rekenen op goede en beschikbare zorg, onder alle omstandigheden. Een uitdaging, waar wij met onze zorgpartners én Veiligheidsregio Fryslân continu aan werken.'

'Netwerken in de samenleving zijn onmisbaar'

"Mogen we even binnenkomen?" De brandweer bezoekt alle woningen in Fryslân die ze in geval van nood niet binnen achttien minuten kan bereiken. Tijdens een gratis woningcheck wordt met bewoners een vragenlijst doorlopen over de brandveiligheid van hun woning.

In duo's trekken brandweermannen en -vrouwen door kleine dorpen en plattelandsgebieden. Als hier brand uitbreekt, zijn bewoners langer op zichzelf aangewezen. Doel van de woningchecks is het risicobewustzijn en de zelfredzaamheid bij brand te verhogen en de rookmelderdichtheid te vergroten.

Blij

Albert Hoof en Marcel Hofstee zijn twee van de "woningcheckers". Albert, bevelvoerder en ploegleider in Kollum: 'Ik ben begonnen in Kollumerland. Daarna heb ik met een collega woningen in Eernewoude bezocht. Nu zijn we bezig in Oudega. Alle ruim 650 woningen in dit dorp krijgen een woningcheck aangeboden.' Albert voert de woningchecks met plezier uit. 'Het is leuk om bij mensen over de vloer te zijn en het gesprek aan te gaan. We hebben nog niet één negatieve reactie gehad. Mensen zijn blij dat we langskomen.'

Onbevestigde rookmelders

Wat zijn de meest voorkomende verbeterpunten? 'De meterkast die als opbergruimte wordt gebruikt voor bijvoorbeeld wc-rollen, houten snijplanken die achter het fornuis staan en stekkerdozen die aan elkaar zijn gekoppeld.' De woningcheckers zien ook regelmatig rookmelders die wel zijn gekocht, maar nog niet bevestigd. Marcel Hofstee, lid van de 24-uursdienst in Leeuwarden én woningchecker: 'Als rookmelders er nog niet hangen, krijgen bewoners twee rookmelders aangeboden die we direct plaatsen.'

Indrukwekkend

Ook alle huurwoningen van Accolade die op meer dan achttien minuten van een brandweerkazerne liggen, worden gecheckt. Manager Wijken en Buurten Margriet Ausma is positief. 'Twee brandweerlieden die op de stoep staan, maakt al indruk. Huurders waarderen het bezoek en het zet ze aan het denken. Bijvoorbeeld over hun vluchtwegen bij brand.' Margriet ging mee met enkele woningchecks in Oudega en had daar zelf ook wat aan. 'Sommige tips heb ik mee naar huis genomen. Zo heb ik een koolmonoxidemeter – op juiste hoogte – bij onze houtkachel geplaatst. Eigenlijk kan iedereen wel een woningcheck gebruiken…'

Woningchecks brandveiligheid

'Mensen zijn blij dat we langskomen'

III Slimme inzet van data & technologie

We staan op de drempel van een nieuw tijdperk. Technologische ontwikkelingen voltrekken zich razendsnel. Nieuwe technologieën stellen ons in staat dingen te doen die we voorheen niet konden. En dingen te weten die we hiervoor niet wisten. Inwoners, instellingen en bedrijven kunnen zich tegenwoordig steeds sneller en in wisselende verbanden organiseren. Deze doorgaande ontwikkeling biedt kansen, ook als het gaat om het vergroten van veiligheid. Tegelijkertijd willen we een betrouwbare overheid zijn en blijven, juist in een wereld waarin 'nepnieuws' aan de orde van de dag is. Het is dan ook van belang ervaring op te doen met nieuwe technologieën en na te denken over de vraag wat dit voor ons werk betekent. De slimme inzet van informatie, data en technologie is de komende beleidsperiode hoe dan ook cruciaal.

In de wereld van vandaag zijn data van groot belang. Onder invloed van technologische ontwikkelingen neemt dit belang alleen nog maar toe. Ook wij willen continu zicht hebben op wat er in onze regio gebeurt en gaat gebeuren. Daarom werken we aan veiligheidsintelligence door relevante (open) data te ontsluiten, te combineren en te waarderen. Door verbindingen aan te gaan met huidige en nieuwe partners, boren we nieuwe informatiekanalen aan en ontwikkelen ons tot informatieknooppunt. Alle informatie stellen we ter beschikking aan onze (crisis-)organisatie en aan onze partners en de samenleving. Dit doen we in een continu en cyclisch proces. Zo stellen we mensen en organisaties nog beter in staat zichzelf te redden. De nieuwe digitale communicatiemiddelen leveren ons ook weer nieuwe informatie op.

Slimme technologie stellen ons meer en meer in staat om te weten wat er in de samenleving speelt. Om dreigingen vroegtijdig te voorzien en de effecten van incidenten razendsnel in beeld te hebben. De komende beleidsperiode ontwikkelen we ons verder van reageren naar voorspellen en van reactief naar proactief. In kleinschalige pilots doen we ervaringen op met nieuwe technologieën. De uitkomsten daarvan zetten we in om onze ontwikkeling naar informatieknooppunt te versterken en te bestendigen. Ook onderzoeken we welke competenties onze mensen nodig hebben om informatie te kunnen ontsluiten én te waarderen. Op al deze manieren komen we tot een slimme organisatie die goed inspeelt op nieuwe ontwikkelingen en veranderende omstandigheden. Want in deze 'datawereld' zal verandering aan de orde van de dag zijn. Dat vraagt van ons dat we flexibele zijn en ons goed kunnen aanpassen.

Slimme inzet van data & technologie
Ambitie 2022 *'Wij zetten informatie, data en technologie in om de stap te maken van reageren naar voorspellen. Zo vergroten we de veiligheid in Fryslân'*
Hoe krijgen we dat voor elkaar? • We werken informatie gestuurd en risicogericht en beschikken over valide data. • We ontwikkelen ons tot informatieknooppunt. • We werken aan veiligheidsintelligence voor onszelf, onze partners en de samenleving. • We volgen technologische mogelijkheden op de voet. • We doen ervaring op met nieuwe technologieën, bijvoorbeeld in pilots.

INTERVIEW

Elke dag werkt VRF aan een veilig Fryslân. GEO-informatie helpt daarbij; data gekoppeld aan een plek. Zoals informatie over gebouwen, wegen, evenementen of een zich verplaatsende mensenmassa bij een evenement. VRF gebruikt wel GEO-informatie, maar heeft nog geen gezamenlijke GEO-voorziening om intern én met partners digitale data te delen en analyseren. Dat gaat veranderen! Een prachtkans om Fryslân nog veiliger te maken.

Stel je voor. Er is een evenement gepland en de organisator vraagt veiligheidsadvies. Uit een digitaal portaal halen afdeling Crisisbeheersing en Brandweer een real time kaart van het terrein, met geplande routes, podia, beschikbare watervoorziening en verwachte bezoekersaantallen. Ze beoordelen en adviseren waar welke maatregelen nodig zijn, deze worden uitgewisseld en vastgelegd. Als tijdens het evenement tóch iets gebeurt, is direct weer een digitale kaart beschikbaar met real time data. Hulpverleners kunnen heel gericht hun werk doen.

Slim systeem

'Het is nog toekomstmuziek, wél laat dit zien wat een GEO-voorziening kan opleveren', vertelt Vanessa Jonker. Ze is projectleider GEO-voorziening VRF. 'Het gaat om een slim systeem waarmee we onze data kunnen verbinden met data uit bronnen van partners zoals gemeente, waterschap of evenementorganisator. Een digitaal informatieknooppunt dus! Zo kunnen we data die al bestaat, slim combineren en inzetten voor een veilige provincie.'

Kansen

Er liggen oneindig veel kansen, volgens Vanessa. 'Denk aan de GGD die meteen inzicht krijgt in regionale verspreiding van een ziekte bij een infectieuitbraak. Of de Brandweer, die met één druk op de knop alle actuele eigenschappen van een pand, aanwezige brandkranen, watervoorziening en wegwerkzaamheden op de route ziet. Het real time verbinden, combineren en uniform presenteren van data versterkt ons repressieve werk en toekomstig beleid.'

Sleutel voor succes

Samenwerking met netwerkpartners is de sleutel voor succes. Vanessa: 'We zijn volop in gesprek over hoe en met welke data we elkaar kunnen versterken. Ook inventariseert VRF zelf waarvoor GEO-informatie allemaal bruikbaar is. Dan volgt de keuze voor een passend systeem en richten we onze organisatie erop in. Daarbij krijgt informatieveiligheid ook alle aandacht. Het is een veelbelovende GEO-ontdekkingsreis!'

'Dit is een veelbelovende GEO-ontdekkingsreis!'

IV Nieuwsgierig & omgevingsbewust

De wereld verandert snel en de complexiteit van onze samenleving neemt toe. Nieuwe maatschappelijke uitdagingen, veiligheidsissues en crisistypen zijn aan de orde van de dag. Nieuwe ontwikkelingen en technieken dragen bij aan onze veiligheid, maar vormen tegelijkertijd ook een bedreiging. In die complexe wereld werken wij elke dag aan veiligheid. Samen met bestaande en nieuwe partners ontwikkelen we nieuwe producten. We gaan verbindingen aan, creëren kansen en zetten (kleine) veranderingen in gang. We zoeken het experiment, want juist dat maakt ons beter en slimmer.

Om dat voor elkaar te krijgen, zullen we weerbaar en wendbaar moeten zijn. Zodat we snel en goed kunnen inspelen op wat kan gaan komen. Dat vraagt om nieuwsgierigheid en een goed oog voor wat er in onze omgeving gebeurt. We zullen lef moeten tonen en ons voortdurend moeten uitdagen om zaken anders en nog beter te doen. We leren dus elke dag. Ook van ons fouten. De vraag die we onszelf elke dag moeten stellen is: kan het nóg meer samen, slimmer en sneller? Inspiratie voor het antwoord op die vraag ontstaat op de werkvloer tussen collega's en in contact met burgers, partners, kennisinstellingen en bedrijven.

Nieuwsgierig & omgevingsbewust
Ambitie 2022 *'Wij weten wat er speelt, zijn weerbaar én wendbaar en werken onder veranderende condities aan veiligheid'*
Hoe krijgen we dat voor elkaar? • We gaan verbindingen aan met kennisinstellingen en andere relevante organisaties. • We passen onze crisis- en brandweerorganisatie aan op de veranderende wereld. • We ontwikkelen ons als lerende organisatie. We tonen lef en fouten maken mag. • We accepteren onzekerheid en werken adaptief. • We vinden het belangrijk om te experimenteren, om nieuwe netwerken te laten ontstaan en nieuwe producten te ontwikkelen.

‘Kan het slimmer, anders en nóg meer samen?’

INTERVIEW

De wereld verandert snel. Door vergaande digitalisering kunnen en willen we steeds meer weten. Zo bieden toenemende intelligentie van apparatuur en “internet of things” ongekende mogelijkheden, juist bij incident- en crisisbestrijding. VRF en haar netwerkpartners spelen hierop in, waarbij slimme inzet van data & technologie én nieuwsgierigheid & omgevingsbewustzijn centraal staan.

De crisisorganisatie in Fryslân staat, bleek uit een recente systeemtest. ‘Maar dit betekent niet dat het “af” is’, benadrukt Johan Haasjes, programmaleider Informatie & Innovatie Crisisbeheersing VRF. ‘We moeten continu scherp en wendbaar zijn. Er ontstaan bijvoorbeeld nieuwe typen crisis, zoals cybercriminaliteit. Crises worden ook internationaler, houden zich minder aan grenzen.’ ‘Misschien wel de grootste ontwikkeling is de snelle digitalisering’, vult Jeroen Westerik aan. Hij is hoofd afdeling Informatiemanagement bij VRF. ‘Beschikbaarheid van real time data, virtual reality en toenemende intelligentie van apparatuur bieden enorme kansen.’

Slim gebruik maken van data

Veiligheidsregio Fryslân wil slim gebruik maken van wat er is én inspelen op wat er aankomt. Johan: ‘Een voorbeeld is het huidige risicoprofiel dat we van de regio maken. Waardevol en multidisciplinair, er zijn veel partners bij betrokken. Toch is het nog vrij statisch. Als we een koppeling kunnen maken met digitale data uit het 3DI overstromingsmodel van Wetterskip Fryslân of met data van andere partners, krijgt het profiel meer actuele waarde.’ Een ander voorbeeld betreft brandweerinzetten. Jeroen: ‘Als zelfrijdende communicerende auto’s of rookmelders die zelf de brandweer kunnen “bellen” realiteit worden, beïnvloedt dit onze incidentaanpak. Via internet of things kan veel relevante data worden ontsloten, waarmee we inzetten kunnen verbeteren.’

Meer grip

Het ontsluiten en interpreteren van al die data, alert zijn op nieuwe ontwikkelingen én op privacy; het is uitdagend en vraagt lef. ‘We stellen onszelf steeds de vraag: kan het slimmer, anders en nog meer samen? Met partners spelen we in op de nieuwe realiteit. Zo krijgen we meer grip op risico’s én wordt crisis- en incidentbeheersing beter en flexibeler!’

VEILIGHEIDSREGIO FRYSLÂN IN CIJFERS (2017)

VRF

VRF-MEDEWERKERS

1401
(180 fte, 1187 vrijwilligers)
BRANDWEER

481
(265 fte)
GGD

31
(25 fte)
CRISISBEHEERSING

113
(91 fte)
OVERIG VRF

VRF-LOCATIES

65 BRANDWEERKAZERNES

61 JGZ-LOCATIES

1 REGIONAAL COÖRDINATIECENTRUM

Crisisbeheersing

7,7

TEVREDENHEID DEELNEMENDE NETWERKPARTNERS BIJEENKOMSTEN CRISISBEHEERSING

GRIP-INZETTEN

9

124

ADVIEZEN OVER RISICOVOLLE EVENEMENTEN, WAARVAN RUIM

90%

VOLLEDIG OVERGENOMEN

FRIESE CRISIS-ORGANISATIE BESTAAT UIT RUIM **200** PERSONEN VERDEELD OVER **24** FUNCTIEGROEPEN. IN 2017 ZIJN AAN HEN EXACT **100** VAKBEKWAAM-HEIDSACTIVITEITEN AANGEBODEN.

FRIESE CRISISORGANISATIE BESTAAT UIT RUIM **200** PERSONEN VERDEELD OVER **24** FUNCTIEGROEPEN. IN 2017 ZIJN AAN HEN EXACT **100** VAKBEKWAAMHEIDSACTIVITEITEN AANGEBODEN.

Brandweer

VOER- EN VAARTUIGEN

87
(TANK)AUTOSPUITEN

14
HAAKARMVOERTUIGEN

49
PERSONEELS-/ MATERIEELVOERTUIGEN

9
OVD/HOVD-VOERTUIGEN

7
REDVOERTUIGEN

55
OVERIGE VOERTUIGEN

12
HULPVERLENINGS-VOERTUIGEN

16
VAARTUIGEN

19.700

AANTAL PERSONEN VOORLICHTING GEGEVEN OVER BRANDVEILIGHEID

3.199

ALARMERINGEN

WATERTEAMS BRANDWEER

10
OPPERVLAKTE-REDTEAMS

2
DUIKTEAMS

18
INZETTEN BEDRIJFSOPVANGTEAM